

Riktlinjer Studie- och yrkesvägledning i grund- och gymnasieskolan

Dokumenttyp: Riktlinjer

Antaget av: Barn- och ungdomsnämnden, Bildningsnämnden

Senast reviderat: 2024-12-05, 2024-12-12

Giltighetstid: Tillsvidare

Diarienummer: BOU 2023-407, BIN 2024-537

Dokumentansvarig: Robert Bredberg, Utbildningsdirektör

Adresserat till: Barn-och ungdomsnämnden, Bildningsnämnden

Tidpunkt för aktualitetsprövning:

Relaterade styrdokument: -

Sökord: Riktlinjer Studie- och yrkesvägledning för grund- och gymnasieskolan

Innehåll

1	Inledning	4
2	Bakgrund	4
3	Syfte/vision	4
4	Mål	5
5	Uppföljning	6
6	Referenser	6

1 Inledning

Samhället och arbetsmarknaden förändras i snabb takt vilket gör att en välfungerande studie- och yrkesvägledning blir alltmer betydelsefull ur flera olika perspektiv. Det gäller inte minst för att öka motivationen så att eleverna i högre utsträckning når målen med sin utbildning. Vägledningen är viktig både för den enskilde individens möjlighet att göra väl underbyggda val, men också för att möta arbetslivets krav och förväntningar. Studie- och yrkesvägledningen är också en viktig faktor i att möta utmaningen med kompetensförsörjning.

2 Bakgrund

Det är viktigt med goda strukturer för vägledning för alla elever. Av de nationella styrdokumenterna framgår att studie- och yrkesvägledning är en uppgift för hela skolan. En välfungerande vägledning har en kompensatorisk effekt och bidrar till att elever med olika bakgrunder kan göra väl avvägda val.

Riksdagen beslutade i juni 2022 om en omfattande reform för gymnasieskola och den kommunala vuxenutbildningen. Lagändringarna började gälla den 1 juli 2023 och tillämpas första gången i fråga om utbildning som påbörjas 2025. Reformen handlar om nya bestämmelser för planering och dimensionering av den gymnasiala utbildningen och syftar till att öka det tillgängliga utbudet av utbildning på gymnasial nivå, underlätta ungdomars och vuxnas etablering på arbetsmarknaden och förbättra kompetensförsörjningen till välfärd och näringsliv.

Analyser genomförda av utbildningsförvaltningen visar att elever med lägre meritvärde har svårt att nå en fullföljd utbildning inom högskoleförberedande program. Elever med lägre meritvärden som väljer ett yrkesförberedande program lyckas däremot i väsentligen högre utsträckning nå en gymnasieexamen. En prioriterad grupp för insatser inom studie- och yrkesvägledningen i Linköping bör därför vara elever med lägre meritvärden. Riktade insatser mot denna elevgrupp kan stärka möjligheten till att göra välgrundade val. Fokus behöver läggas på att tydliggöra för både elever och vårdnadshavare vilka möjligheter som finns. Att arbeta motiverande och stödjande i grundskolan kan därmed vara en väg till fullföljd utbildning för fler.

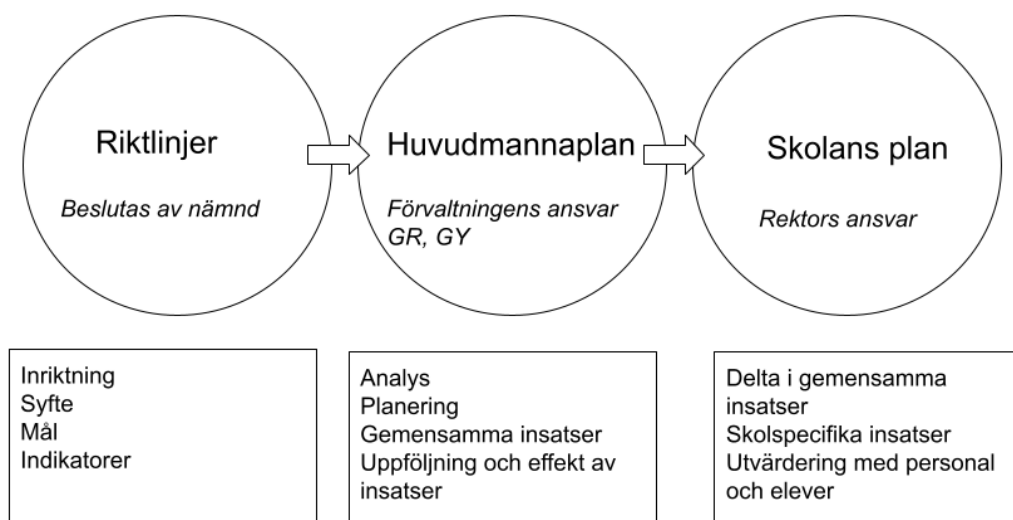
För att eleverna ska få likvärdiga förutsättningar att göra välgrundade val är styrningen av studie- och yrkesvägledningen en central fråga. Övergripande mål och strategier för vägledningen kan i stor utsträckning påverkas av respektive huvudman. I Linköpings kommun sker arbetet med studie- och yrkesvägledningen i stor utsträckning lokalt på varje skola. Ett sammanhållet systematiskt arbete mellan skolor och över skolformer saknas vilket påverkar kvalitet och likvärdighet. För att lyckas med vägledningssuppdraget krävs ett utökat samarbete mellan grund- och gymnasieskola.

3 Syfte/vision

En sammanhållen och systematisk studie- och yrkesvägledning ska skapas i Linköpings skolor. Samverkan mellan skolornas och skolformernas studie- och yrkesvägledning ska fördjupas och bli mer systematisk samt följas upp inom det systematiska kvalitetsarbetet. I

detta ingår att se över riktade insatser för att stärka vägledningen mot yrkesprogram utifrån skolornas behov. En plan för detta ska arbetats fram som är förankrad och framtagen med verksamheten inom grund- och gymnasieskolan.

Barn- och ungdomsnämnden och Bildningsnämnden fattar beslut om och ansvarar för riktlinjer för studie- och yrkesvägledningen. Utifrån dessa ansvarar utbildningsförvaltningen för att upprätta en huvudmannaplan i samverkan med verksamheterna i grundskolan och gymnasiet. Planen innefattar gemensamma insatser för skolorna. Rektor ansvarar för att planera arbetet på den lokala skolan. Detta innefattar att delta i gemensamma insatser och att utforma skolspecifika insatser. Arbetet skall följas upp och utvärderas inom ramen för det ordinarie systematiska kvalitetsarbetet.

4 Mål

Den förbättrade studie- och yrkesvägledningen ska leda till följande målsättningar:

- En bättre matchning mellan grundskoleelever och gymnasieprogram, där fler elever med låga meritvärden väljer yrkesprogram.
- Färre avhopp och byten av gymnasieprogram.
- Att elever fullföljer sin utbildning i större utsträckning.
- En bättre matchning mot arbetsmarknaden.
- Andelen elever som går vidare till högre studier ökar.

5 Uppföljning

Utbildningsförvaltningen ansvarar för att utarbeta en huvudmannaplan för studie- och yrkesvägledning som är förankrad och framtagen med verksamheten inom grund- och gymnasieskolan. Planen ska syfta till att skapa en sammanhållen och systematisk studie- och yrkesvägledning samt leda till ovan beskrivna målsättningar. Studie- och yrkesvägledningen ska följas upp inom ramen för huvudmannens ordinarie systematiska kvalitetsarbete.

Exempel på indikatorer att följa upp i det systematiska kvalitetsarbetet:

- Andel elever med ett meritvärde under 212,5 som söker till yrkesprogram.
- Andel elever som blir behöriga till ett nationellt program i gymnasieskolan.
- Andel elever som tre år efter avslutad utbildning på yrkesprogram eller högskoleförberedande program har etablerad ställning på arbetsmarknaden, är högskolestuderande respektive deltar i andra studier.
- Andel elever som uppnår gymnasieexamen inom tre respektive fyra år, på högskoleförberedande respektive yrkesprogram.

6 Referenser

Skolverket. Allmänna råd, Arbete med studie- och yrkesvägledning. Stockholm: Skolverket, 2013

Skolverket: Investera i studie- och yrkesvägledning, 2022

SOU 2019:4 Vägledningens utveckling och nuläge

Skolverket. Det nationella kvalitetssystemet för skolväsendet. Nationella målsättningar, delmål och indikatorer. Skolverket 2024.

Fullföljd utbildning i Linköping, Slutrapport från utvecklingsprogrammet fullföljd utbildning med fokus på årskurs 7–9, introduktionsprogram och kommunala aktivitetsansvaret. Linköpings kommun, 2023